

Türkçe A: Dil ve Edebiyat

Standart Seviye - Kâğıt 1

Metin kitapçığı

Adaylara yönelik yönergeler

- Bu sınav kitapçığını, size söylenene kadar açmayınız.
- Verilen metin için yönlendirilmiş bir analiz yazınız.
- Analizinizi yönlendirmek için verilen soruyu kullanınız ya da metnin teknik veya biçimsel başka bir yönüne odaklanınız.
- Bu sınav kâğıdının toplam puanı 20'dir.

1.

Melih Cevdet Anday - Aylaklar

Everest Yayınları, s.171-174

- “Aynı gece. Uyuyamadım. Ayla boyuna sayıkladı. Korkunç rüyalar görüyordu herhalde. Birileriyle kavga etti durdu. Ne dediğini iyice anlayamadım. Kulak kabarttım, belki bir ipucu bulurum diye düşündüm. Neyin ipucu olacak bu? Bilmiyorum. Sadece şunu söyleyeyim, yanımda yatan kadını kendime korkunç ölçüde uzak buldum. Başka bir dünyanın insanı gibi geldi bana. Yabancı bir dil konuşuyor ve benim bilmediğim, bilemeyeceğim sorunlar içinde çirpiniyor duruyor.
- 5 Babam bir saralı idi. Annemin ölümü şüpheli, dedem Davut Bey’i normal saymak güçtür. Yoksa onların kalıtı ile ben de çığırından çıkmış bir adam mı olacağım yavaş yavaş?
- Bundan korkuyorum, ama normal insanla anormal insan arasındaki fark da beni düşündürüyor. Yoksa normal dediklerimiz, anormallikleri ortaya çıkmamış insanlar olmasın?
- 10 Bunlar adice, bayağıca felsefeler. İlk çabam bu türlü bayağılıklardan kurtulmak olmalı. Her yeni düşünmeye başlayanın düştüğü saçmalıklar ve kendini beğenmişliklerdir bunlar. İnsanoğlunun binlerce yıldır düşünüp eskittiği sorunları yeni baştan ele alır da farkında olmaz düştüğü durumun, kendini bir düşünür sanır. Ayıp bir şey bu...
- Ama ben de yeni yeni düşünmeye başlıyorum. Bunu unutmamalı.”
- “Çarşamba. Batıyormuşuz da birimizin haberi olmamış. Hadi Nesime ile Şükrü’yü bir yana bırakalım, onlar aileden değil; ya bana, anneanneme, dedeme ne demeli? (Dede sıfatı hiç yakışmıyor ona, Davut Bey diyeyim en iyisi. Çünkü Davut Bey tek başınadır, bir ailenin ne başında, ne ortasında, ne sonunda bir yeri olamaz onun. Ben dedeme, tesadüfen aramıza düşmüş biri gözü ile bakarım.) Ekmeğin nerden geldiğini birimiz bile düşünmemişiz.
- Dün gece sofrada bunu söyleyecek oldum, Dündar Bey ‘Osmanlı İmparatorluğu da böyle battı,’ dedi. ‘Biz aylıklarımızın köylüden alınan vergi ile ödendiğini bilmezdik, devletin bir köşede bir parası var, ondan veriyor sanırdık. Birinci Dünya Savaşı’na neden girdiğimizi Talat Paşa bilmiyor, Cemal Paşa bilmiyor, Enver Paşa bilmiyor. Peki kim biliyor? Bilen yok.’
- 20 Doğrusu, Dündar Bey’in Meşrutiyet anılarından bıkkınlık geldi, hangi konuyu açsanız lafı oraya getirir. Ama dün geceki sözleri çok yerindeydi. Elden giden köşkün ne ile döndüğünü hiçbirimiz düşünmüyorduk, anneanneme güvenmişiz, o bilir, deyip keyfimize bakmışız... Oysa o da bilmiyormuş! Bir gün hepimizi kapı dışarı ediverdiler.
- 25 Buna en çok üzülen anneannem oldu... Bir de Ayla.
- Anneanneme üzüntüden inme indi. Demek sonumuzun böyle olacağını aklından bile geçirmiyormuş, Şükrü Paşa Konağı’nı kimse elimden alamaz diye düşünüyormuş. Ayla’ya gelince, eski de olsa konağı seviyordu o, orada yaşamak ona soylu olduğu sanısını veriyordu. Belki benimle evlenmesinin nedeni de budur. Çünkü gitgide anlıyorum ki, bizim evlenmemizin mantıksal ve duygusal hiçbir temeli yokmuş. Neyse... Bunlara daha sonra geleceğim, Ayla’yı ve kendimi, karıkoca olarak iyice gözden geçireceğim.
- 30 Bir babam tedbirli davranmış, uzağı görmüş. Onun yüzünden bu evde oturabiliyoruz. Yoksa sokakta kalmıştık. Peki ama, babam nasıl olup da ötekilerden ayrı düşünebilirdi? Ölmeden önce odasında bana açtığı hikâyelerin gerçi bunda payı yok değil, ama babamınki tam olarak bir uzak görüşlülük diye de anlatılamaz. Düpedüz bir pinti idi o. Hiç sarf etmez, boyuna biriktirdi. Batmasaydık da biriktirecekti.
- 35 Dünya onun için bir tuzaktı, babamın bütün çabası da bu tuzağa düşmemek için çalışmak, uyanık bulunmak olmuştur. Paçayı kurtarmak kaygısı, bencillik, başka bir şey değil. Demek hiçbirimiz umurunda değilmişiz onun. Gerçi o gece bana, “Yalnız seni düşünerek yaşadım bu konakta,” dedi.
- Dedi ama pek inanmadım buna.
- Sonraki sözleri ise hem acıklı hem de cesurca idi.

- 40 'Sen kör dervişin oğlu değilsin, benim oğlumsun,' derken dik dik gözlerimin içine bakıyordu. Bunu ölünceye kadar unutmayacağım. O içine kapalı, çekingen, umursamaz adam gitmiş, yerine benim tanımadığım biri gelmişti. Sanki gizli bir çetenin, uzun yıllar, durumu gereği saf rolü oynayan elebaşısı idi. 'Alaya alındığım, küçük görüldüğüm için ayrılamadım konaktan,' dedi. 'Bir ara anneni öldürmeyi düşünmedim değil, kendi kendine ölmeseydi belki de yapacaktım bu işi.'
- 45 Sonra derin bir nefes verdi ve 'Ölürken bedbaht olmak, bütün bedbahtlıkların en acısı imiş,' diye devam etti. 'Artık benim günüm doldu... Kimse ile hesaplaşamam. Benim için ne düşünüyorlarsa öyle kalacağım. Bu düşünce beni boğuyor. Hiç çatışmadım, hiç çarpışmadım, benim için nasıl bir durum biçtilerse, o durumun içinde kaldım.'
- Gözlerini faltaşı gibi açtı:
- 'Aklından geçenleri anlıyorum,' dedi. 'Senin için biçilmiş bir durum yok, o senin kendi, gerçek durumun, demek istiyorsun. Belki de öyledir. Ama ben buna isyan ediyorum. İsyan ettiğime göre, başka bir kişiliğim olmalı değil mi? Olmasa bile yaratmalıydım. Yapamadım... Tembellikten oğlum.'
- 50 Sonra ağlamaya başladı. Acımamıştım, sinirlenmişim daha çok. Babamın bu türlü açıklamalarda bulunmadan ölmesi daha iyi olurdu. Çünkü babamı bu son sözlerine göre yeni baştan değerlendirmek güç gelecek bana. Ben de tembelim, babama çekmişim."

- Yazar, günlük biçimi, iç monolog ve aile geçmişine ilişkin parçalı hatırlamalar aracılığıyla anlatıcının kendini ve çevresindeki insanları yeniden değerlendirme sürecini nasıl görünür kılıyor?
-

Kaynaklar

1. Anday, M. C. Aylaklar. Everest Yayınları, s.171-174.